

ного світу, яке вилилося у військову агресію проти України. У XXI столітті жити не стало спокійніше, держави продовжують вирішувати проблеми (найчастіше політичні) у вигляді військових конфліктів. Від цього найсильніше страждає мирне населення, яке не може захистити себе.

США та росія залишилися найпотужнішими у військовому відношенні державами. Між цими державами постійно виникають суперечності з багатьох питань, у тому числі й питань, що належать до сфери військової безпеки. З іншого боку, зростає кількість військових конфліктів - як міждержавних, так і внутрішніх, агресором у яких виступає росія, яка не бажає втрачати свій регіональний вплив. Це і конфлікт у Придністров'ї, Чеченські війни, війна у Нагірному Карабасі, російсько-грузинська війна, війна у Сирії і найбільш кровопролитна війна сьогодення – війна України з росією, яка триває вже 8 років, а 24 лютого росія здійснила повномасштабне вторгнення в Україну, намагаючись знищити нашу державу і весь світ ядерним озброєнням. Тому боротьба за мир, яка проходила в період десталінізації є актуальною сьогодні як ніколи.

Список використаних джерел

1. Хрущовська відлига. URL: <https://artsandculture.google.com/entity/m03uzwr?hl=uk> (дата звернення 11.05.2022).
2. Борьба за мир Н. С. Хрущова в ООН. URL: <https://leaders.rusarchives.ru/hrushev/category/razdel/na-mezhdunarodnoi-arene/borba-za-mir-nskhrushchev-v-oon> (дата звернення 11.05.2022).
3. Ближайшие 24 часа считают решающими... Развязка драматичных событий на пороге Третьей мировой войны. URL: <https://rg.ru/2017/09/09/rodina-karibskij-krizis-razviazka.html> (дата звернення 13.05.2022).
3. Выступления лидеров СССР и России на Генассамблее ООН. Досье. URL: https://tass.ru/info/2296120?utm_source=google.com&utm_medium=organic&utm_campaign=google.com&utm_referrer=google.com (дата звернення 12.05.2022).
4. Лук'яненко О. В. «Карикатурні війни» в освітянській пресі УРСР доби «відлиги» (1953-1964 роки) (ч.1). Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць. 2017. Випуск 116 – С.71-75.

Костенко Мирослава Терентіївна

аспірантка кафедри філософії Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, викладач правознавства Полтавського фахового кооперативного коледжу

ЛЮДСЬКА ГІДНІСТЬ У СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЯХ

Наша держава для отримання своєї незалежності пройшла тернистий шлях у боротьбі за цінності людини та формування нації. Після Революції гідності, анексії Криму, війни на Донбасі, що точиться з 2014-го року,

російського вторгнення від 24 лютого 2022 року відбувається трансформація поглядів на гідність людини як ключовий фактор розбудови громадянського суспільства. Як ніколи розуміємо, що кожен свідомий українець, який небайдужий до майбутнього своєї країни, має ставати на захист особистих цінностей, боротися проти нівелювання гідності, адже сучасний український соціум сьогодні знаходиться на етапі боротьби за визнання основних прав, свобод і поваги до них з боку оточуючих і влади. Сьогоднішні події є ілюстрацією нехтування людським життям, зневагою до особистої свободи, ігноруванням міжнародних законодавчих актів і конституційних принципів, проте вони й доводять готовність українців захищати свої права, які ґрунтуються на гідності, свою територію, мову.

Становлення відкритого демократичного суспільства й правової держави в Україні передбачає заміну старих авторитарних зовнішніх способів регулювання поведінки людей на нові, внутрішні регулятори, орієнтовані на особистостей з більш високим рівнем гуманістичної моральності. Одним із таких регуляторів є почуття власної гідності, так як саме через нього здійснюється найбільш ефективний моральний спосіб корекції поведінки людини, яка добровільно у цілковитій відповідності, гармонії зі своїми почуттями й переконаннями здійснює вчинки, що відповідають моральним вимогам суспільства.

У соціально-філософському сенсі гідність людини – це певний ціннісний ідеал, що зумовлює цілісність та гармонійність існування соціальної системи. Аналіз численної наукової літератури, у якій всебічно розкривається проблема гідності людини, дозволяє констатувати, що гідність – це та якість особистості, яка формується в ранньому віці й лише корегується в зрілому під впливом соціального середовища, політичних подій, засобів масової інформації, Інтернету. Гідність – це внутрішня самооцінка особистості, власних якостей, здібностей, світогляду, свого суспільного значення, оцінка морально-етичних якостей «зовні» і «зсередини» [3, с. 82]. Гідність має суттєве значення для особистості, оскільки вона стосується соціальної та індивідуальної цінності, усвідомлення і переживання особистістю соціальної оцінки її місця, позиції, ролі, значення, репутації, авторитету у суспільстві та самоусвідомлення і переживання нею своєї індивідуальної сили, потенціалу, ресурсів у власній самооцінці. У цьому розумінні гідність утворює потужне за своєю енергетикою ядро особистості, яке набуває відповідно до цього величезної доленосної, «ядерної» сили людини, що є важливим чинником її життєдіяльності, детермінантою соціальної та індивідуальної поведінки, верховною мірою оцінки усіх речей і явищ. Ця «ядерна» сила звичайно знаходиться у латентному стані, але може вибухоподібно виявлятися у критичних ситуаціях, приміром – у ситуаціях соціальних та індивідуальних зазіхань на цінність особистості. Тоді гідність постає як потужний чинник опору, активної протидії, а в певних ситуаціях – детонатором міжособистісних і соціальних конфліктів.

В. Кривошеїн слушно зазначив, що особиста гідність є вираженням тієї вищої міри історичного розвитку людини, яка відповідає певним

умовам її суспільної життєдіяльності. При цьому він вказав на суспільно-політичні корективи ставлення до гідності людини, зауважуючи, що в сучасному українському соціумі почуття гідності або приховане (інколи й відсутнє), або виникає лише при складних ситуаціях чи агресії [5, с. 50].

У цьому відношенні досить показовими є події, що мають початок у 2014-го році і продовжуються сьогодні – російська агресія на території України, які продемонстрували неприховану гідність особистості, котра своїм життям готова довести відданість державі, боротися за власну систему цінностей. Сучасні суспільно-політичні процеси почали згуртовувати громадян, стали потужним поштовхом до пробудження національної самосвідомості та національної гордості – вони почали пишатися тим, що є українцями. Сьогодні актуалізується і проблема національної гідності. На нашу думку, поняття національної гідності є похідним від особистісної гідності. Тому українська Єврореволюція, події 2014-го року можемо з повним правом кваліфікувати як Революцію Гідності нації та її громадян, адже в перебігу цієї епохальної для української історії події висувалися і сьогодні є актуальними такі гасла, як:

– ніхто не має права зазіхати на свободу і гідність особистості, бандити не будуть бити нас і наших дітей;

– ми маємо право жити вільно на своїй землі;

– українці мають людську гідність, ми не будемо більше терпіти нечесних при владі, нацією повинні керувати кращі з її представників, а не криміналітет (в подальшому саме Євромайдан висунув вимогу люстрації чиновників як способу докорінного знищення корупційних схем у державі);

– українці – окремий народ і здатні самі навести лад у своїй державі, нам не потрібне втручання Росії;

– Україна не Росія, ми самі зробимо вибір, українці обирають свободу, а не тоталітаризм, ми обираємо Європу [1].

«Гідність не можна сприймати за належне. На неї постійно зазіхають: диктатори, які тримаються за владу, фанатики, які намагаються увіковічити внутрішні якості, і байдужість перехожих перед лицем тиранії та несправедливості. На жаль, людська гідність – одна з перших жертв війни», – зазначав Річард Бренсон в інтерв'ю. За його словами, з початком російського нападу гідність висить на волосинці для мільйонів українок і українців, які потерпають від агресії, котру розв'язала Росія.

Підсумовуючи значення гідності в українському суспільстві, варто зазначити, що захист гідності є основною засадою організації суспільства, а відмова від моральних цінностей людини збіднює життя та позбавляє його сенсу. Сучасний український соціум сьогодні захищає свої права, свободи й цінності, адже вони й надалі нівелюються. Україна, безперечно, є гідним представником у культурних конкурсах Європи та світу, проте захистити свою честь перед владними структурами і нині є вкрай важкою справою.

Отже, сучасні суспільно-політичні події стали відліком трансформаційних процесів в уявленнях про людську гідність. Вона тепер не лише ціннісна морально-етична категорія, а й цивілізаційний вибір нашої дер-

ЛЮДСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ
жави, відлуння болю й спогадів про події, вияв патріотизму. Для подолання внутрішніх українських суперечностей, збереження цілісності України сьогодні, без перебільшення, варто розглядати гідність як предмет національної самоповаги та одну з принципових умов становлення модерної української спільноти.

Список використаних джерел

1. Артюшенко О. Гідність як цінність буття сучасного українського суспільства. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічних наук. Львів, 2017. No 10. С. 712. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlu_fps_2017_10_3
2. Гришук О. В. Людська гідність у праві: філософські проблеми / Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2007. 428 с.
3. Дяченко К. А. Честь як структурант моральності. Науковий вісник. Серія «Філософія» / Харківський державний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 1999. No 7. Вип. 2. С. 100–106. с.
4. Костащук О. Категорія честі: філософсько-етичний аспект. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Педагогічні науки. 2016. No 1. С. 177181. URL:http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/Nauk_visnik-1-52.pdf
5. Кривошеїн В. Вплив Революції гідності на політичну та правову культуру українського суспільства. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Харків, 2016. No 2. С. 3757
6. Малахов В. А. Честь і гідність. Етика : курс лекцій. Київ : Либідь, 1996. С. 182–188.
7. Попович М. В. Філософія свободи. Философия свободы. Харків : Фоліо, 2018. 524 с.
8. Річард Бренсон. Гідність – одна з перших жертв війни. URL: <https://nus.org.ua/view/gidnist-odna-z-pershyh-zhertv-vijny-richard-brenson-ta-inshi-liderky-j-lidery-dumok-zapysuyut-video-na-pidtrymku-ukrayinstva-za-zaprosennyam-osvityan-z-edcamp-ukraine/>

Найденко Тарас Олександрович

аспірант кафедри історії України Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

ВПЛИВ ІДЕОЛОГІЇ НА ЗМІНУ АКСІОЛОГІЧНИХ ОРІЄНТИРІВ ОСВІТЯНИНА ДОБИ «ВІДЛИГИ» (1953–1964 РОКИ)

Ідеологію можна уявити як ланцюжок взаємопов'язаних у процесі історичного розвитку явищ, що чинять активний вплив на сприйняття людьми суспільних подій. Її розглядають як феномен, що визначає емоційно-психологічний фон буття суспільства та слугує відображенням певного етапу розвитку суспільства. Дослідники також характеризують ідео-